

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

**Голові Івано-Франківської
обласної адміністрації-начальнику
обласної військової адміністрації
Світлані ОНИЩУК**

**Міністерство охорони здоров'я
України (до відома)**

**Національна служба здоров'я
України (до відома)**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹, Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини виявлені порушення прав людини у діяльності комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» віддалений структурний підрозділ № 2 (далі – заклад, підрозділ, лікарня).

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України «Про Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№1425.2/25/39.3 від 31.01.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 31.01.2025 14:39
368DC35ECECB2DC10400000E88D010070F70400

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування 18.12.2024 комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» віддалений структурний підрозділ № 2 виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо їх усунення, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Медичний заклад не забезпечує належного рівня медичної допомоги пацієнтам, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру (далі – ПЗМХ). У процесі аналізу медичної документації встановлено, що у відділенні ПЗМХ протягом року не проводяться огляди лікарем-невропатологом та лікарем-терапевтом пацієнтів, які цього потребують. Зазначене порушує вимоги статті 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», а також статті 3 Конвенції про захист прав людини і основних свобод.

Встановлено порушення статті 8 Закону України «Про психіатричну допомогу» та порушення пунктів 5, 7 Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затверджених наказом МОЗ від 24.03.2016 № 240 (далі – Правила), зокрема медичними працівниками не фіксується інформація стосовно факту застосування фізичного обмеження до пацієнтів у разі проведення такої процедури.

Під час конфіденційного спілкування з пацієнтами встановлено, що медичні працівники періодично застосовують фізичне обмеження до окремих пацієнтів, які того потребували за станом здоров'я. Водночас, інформація про застосування заходів обмеження в медичній документації відсутня. Останній запис у Журналі реєстрації застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади (форма № 066-3/о), зроблений медичним персоналом у 2023 році.

У відділенні ПЗМХ вже більше двох років у прохідному приміщенні (за межами палати) розміщено пацієнтів, один з яких знаходиться під цілодобовим наглядом медичних працівників, що порушує право на приватність. Окрім того

ліжко пацієнта прикручене до підлоги та має паски для фіксації, що може свідчити про періодичну фіксацію пацієнта з порушенням вимог Правил застосування фізичного обмеження.

Приміщення у якому здійснюється ізоляція та фіксація пацієнтів не відповідає встановленим вимогам Правил за нормою площі, рівнем освітлення та доступом до санітарних засобів, які відповідають вимогам гігієни та дозволяють усамітнення.

Деякі приміщення закладу потребують проведення ремонту. Поверхні стін мають ушкодження вологістю та грибок. Зазначене створює загрозу для здоров'я пацієнтів та вимагає спеціальних дезінфекційних заходів.

У день відвідування групою НПМ відсутнє опалення у загальнопсихіатричному відділенні. Від пацієнтів надходили скарги на відсутність гарячої води в душових кабінах. Сантехнічне обладнання у відділенні ПЗМХ розташоване біля вікна, на якому відсутня матова плівка, що не забезпечує права приватності для пацієнтів. Зазначене не забезпечує належних умов перебування, які встановлені для медичних закладів.

У частині відділень лікарні не дотримуються вимоги основних положень Державних будівельних норм України В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення». У порушення пункту 8.3.2.7., не всі палати облаштовані в достатній кількості приліжковими тумбами, стільцями та шафами для зберігання речей.

У палаті відділення ПЗМХ відсутня дверна ручка з внутрішнього боку. Двері відчиняються лише з зовнішньої сторони медичним персоналом. Відповідно до статті 8 Закону України «Про психіатричну допомогу» психіатрична допомога має надаватися в найменш обмежених умовах, що забезпечує безпеку особи та інших осіб, при додержанні прав і законних інтересів особи, якій надається психіатрична допомога. Пунктом 9 Порядку надання психіатричної допомоги в умовах стаціонару, затвердженого наказом МОЗ від 07.12.2023 № 2085 (далі – Порядок), заборонено замикати вхідні двері до приміщень та палат, що використовуються для надання психіатричної допомоги у стаціонарних умовах. Окрім того всупереч вимогам Порядку на вікнах палат закладу наявні ґрати.

Під час відвідування групою НПМ виявлені лікарські засоби та матеріал для пломбування зубів, термін придатності яких минув, що не відповідає вимогам пункту 5 розділу I Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584, та у разі використання може призвести до значного зниження якості лікування та шкоди для здоров'я пацієнтів.

Під час спілкування з медичним персоналом лікарні виявлено, що пацієнти, незважаючи на оголошення сигналу повітряна тривога, залишаються у приміщеннях лікарні через відсутність облаштованого укриття, що не забезпечує безпечного перебування пацієнтів та медичного персоналу на території закладу.

У лікарні перебувають особи, які не потребують лікування в умовах стаціонару, але потребують соціального захисту та догляду. Працівники закладу пояснюють неможливість переведення зазначеної категорії пацієнтів до відповідних закладів соціального захисту пацієнтів через відсутність в цих закладах вільних місць, що призводить до порушення статті 18 Закону України «Про соціальні послуги» та право таких осіб, на соціальний захист гарантований статтею 46 Конституції України.

У порушення пункту 34 Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у закладі відсутні умови для вільного пересування маломобільних осіб (наявні високі сходи, пороги, відсутні пандуси, підйомники, поручні, тощо). Таким чином у лікарні не створені умови для людей з інвалідністю та маломобільних груп населення відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення».

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» Івано-Франківська обласна адміністрація реалізує державну політику в галузі охорони здоров'я та організовує роботу медичних закладів по наданню допомоги населенню,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити вичерпних заходів щодо негайного усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» віддаленого структурного підрозділу № 2 та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

2. Організувати та провести перевірку стану додержання вимог чинного законодавства в комунальному некомерційному підприємстві «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» віддаленого структурного підрозділу № 2, з метою встановлення причин неналежного функціонування, що потягли порушення прав людини, за результатами якої вжити вичерпних заходів реагування, у тому числі дисциплінарного характеру.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» віддаленого структурного підрозділу № 2 на 16 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Олена Бардаш 050 967 9551

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№1425.2/25/39.3 від 31.01.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 31.01.2025 14:39
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400